

Asia C-332/23**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

25.5.2023

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Sofiyski rayonen sad (Bulgaria)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

22.5.2023

Hakija:

Inspektorat kam Visshia sadeben savet

Pääasian kohde

Noudattaakseen velvollisuuttaan pitää julkista rekisteriä tuomareiden ja syyttäjien varallisuusilmoituksista Inspektorat kam Visshia sadeben savet (valvontaviranomainen, ylin tuomioistuinneuvosto, jäljempänä IVSS) haki ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta oikeutta tutustua pankkialaisuuden piiriin kuuluviin tietoihin kuuden tuomarin ja syyttäjän ja heidän neljän perheenjäsenensä tilien saldoja 31.12.2022 koskevien tietojen osalta.

Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta

Ennakkoratkaisupyyntö perustuu SEUT 267 artiklaan ja sen kohteena on SEU 19 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan ja yleisen tietosuoja-asetuksen tulkinta. Esitetyt kysymykset koskevat sitä, onko oikeuslaitoksen valvontaviranomaisen (IVSS:n) toimivaltuuksien jatkaminen toimikautensa päättymisen jälkeen sopusoinnussa oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevien vaatimusten kanssa, sekä sitä, kuinka laajaa valvontaa voi harjoittaa tuomioistuin, joka [toimivaltaisena] viranomaisena päättää henkilötietojen luovuttamisesta, kun kyse on muodollisten edellytysten tutkimista koskevasta velvollisuudesta.

Ennakkoratkaisukysymykset

- 1) Onko [SEU] 19 artiklan 1 kohdan 2 alakohtaa luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan 2 kohdan kanssa tulkittava siten, että

kyseessä on lähtökohtaisesti tai tietyillä edellytyksillä tehokkaan oikeussuojan takaamista riippumatonta tuomioistuinvalvontaa varten koskevan jäsenvaltioiden velvollisuuden rikkominen, jos sellaisen viranomaisen toimintaa, joka voi määrätä kurinpitorangaistuksia tuomareille ja jolla on valtuudet kerätä heidän varallisuuttaan koskevia tietoja, jatketaan tämän viranomaisen perustuslaissa säädetyn toimikauden päättymisen jälkeen määräämättömäksi ajaksi? Jos tällainen toimivaltuuksien pidentäminen sallitaan, millä edellytyksillä?

- 2) Onko luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta [– –] annetun [– –] asetuksen (EU) 2016/679 (yleinen tietosuoja-asetus) 2 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että

pankkisalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttaminen tuomareiden ja syyttäjien omaisuuden tarkastamista varten, kun sitä koskevat tiedot julkistetaan myöhemmin, on toimintaa, joka ei kuulu unionin lainsäädännön soveltamisalaan? Muuttuuko vastaus, jos tähän toimintaan sisältyy myös tuomareiden ja syyttäjien perheenjäseniä koskevien tietojen luovuttaminen, vaikka nämä perheenjäsenet eivät itse ole tuomareita ja syyttäjiä?

- 3) Jos toiseen kysymykseen vastataan, että unionin lainsäädäntöä sovelletaan, onko yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 alakohtaa tulkittava siten, että

oikeusviranomainen, joka antaa valtion toiselle viranomaiselle oikeuden tutustua tuomareiden ja syyttäjien ja heidän perheenjäsentensä tilien saldotietoihin, määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset tai keinot ja on siten henkilötietojen käsittelystä vastaava ”rekisterinpitäjä”?

- 4) Jos toiseen kysymykseen vastataan, että unionin lainsäädäntöä sovelletaan, ja jos kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi, onko yleisen tietosuoja-asetuksen 51 artiklaa tulkittava siten, että

oikeusviranomainen, joka antaa valtion toiselle viranomaiselle oikeuden tutustua tuomareiden ja syyttäjien ja heidän perheenjäsentensä tilien saldotietoihin, on vastuussa tämän asetuksen [soveltamisen] valvonnasta, ja sitä on tällöin pidettävä ”valvontaviranomaisena” näiden tietojen osalta?

- 5) Jos toiseen kysymykseen vastataan, että unionin lainsäädäntöä sovelletaan ja joko kolmanteen tai neljänteen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko yleisen tietosuoja-asetuksen 32 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja saman asetuksen 57 artiklan 1 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että

oikeusviranomaisella, joka antaa valtion toiselle viranomaiselle oikeuden tutustua tuomareiden ja syyttäjien ja heidän perheenjäsentensä tilien saldotietoihin, on velvollisuus hankkia tietoja tietosuojatoimenpiteistä ja ottaa huomioon näiden toimenpiteiden asianmukaisuus päättäessään tietoihin tutustumisen sallimisesta silloin, kun tiedetään, että viranomainen, joka on hakenut oikeutta tutustua tietoihin, on aiemmin rikkonut henkilötietojen suojaa?

- 6) Jos toiseen kysymykseen vastataan, että unionin lainsäädäntöä sovelletaan, ja riippumatta kolmanteen ja neljänteen kysymykseen annetuista vastauksista, onko yleisen tietosuoja-asetuksen 79 artiklan 1 kohtaa luettuna yhdessä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan kanssa tulkittava siten, että

jos jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä säädetään, että tietyt henkilötietoryhmät voidaan luovuttaa vain tuomioistuimen luvalla, toimivaltaisen tuomioistuimen on viran puolesta taattava oikeussuoja henkilöille, joiden tietoja luovutetaan, vaatimalla viranomaista, joka on pyytänyt oikeutta tutustua tietoihin ja jonka tiedetään aikaisemmin rikkoneen henkilötietojen suojaa, toimittamaan tietoja yleisen tietosuoja-asetuksen 33 artiklan 3 kohdan d alakohdan nojalla toteutetuista toimenpiteistä?

Unionin oikeuden säännökset ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö

Sopimus Euroopan unionista (SEU): 19 artiklan 1 kohdan 2 alakohta.

Euroopan unionin perusoikeuskirja: 47 artikla.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27.4.2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus): 2 artiklan 2 kohdan a alakohta; 4 artiklan 7 alakohta; 32 artiklan 1 kohdan b alakohta; 33 artiklan 3 kohdan d alakohta; 51 artikla; 57 artiklan 1 kohdan a alakohta ja 79 artiklan 1 kohta.

Unionin tuomioistuimen tuomio 11.5.2023, *Inspectia Judiciară*, C-817/21, EU:C:2023:391.

Unionin tuomioistuimen tuomio 22.6.2021, *Latvijas Republikas Saeima* (Liikenne rikkomuspisteet), C-439/19, EU:C:2021:504.

Unionin tuomioistuimen tuomio 10.7.2018, *Jehovan todistajat*, C-25/17, EU:C:2018:551.

Kansallisen oikeuden säännökset ja oikeuskäytäntö

Bulgarian tasavallan perustuslaki (Konstitutsia na Republika Bulgaria, jäljempänä perustuslaki): 117 ja 132a §.

Tietosuojalaki (Zakon za zashtita na lichnite danni): 6, 12a, 17, 17a ja 20 §.

Oikeuslaitoksesta annettu laki (Zakon za sadebnata vlast): 54 ja 175a–175f §.
Erityisesti:

175e §: ”1) [IVSS] tutkii ilmoitettujen tietojen paikkansapitävyyden kuuden kuukauden kuluessa [tuomareiden ja syyttäjien] varallisuusilmoituksen antamista koskevan määräajan päättymisestä.

[– –]

6) [– –] [IVSS:n] johtava tarkastaja ja tarkastajat voivat hakea oikeutta tutustua pankkisalaisuuden piiriin kuuluviin tietoihin siltä Rayonen sadilta (piirituomioistuin), jonka tuomiopiirin alueella henkilön vakituinen osoite on [– –].”

Luottolaitoksista annettu laki (Zakon za kreditnite institutsii): 62 §:

”7) Rayonen sadin tuomari tekee hakemuksesta perustellun päätöksen [– –] suljetussa istunnossa viimeistään 24 tunnin kuluttua hakemuksen vastaanottamisesta; päätöksessä tuomari määrittää sen ajanjakson, jota tiedot koskevat [– –]. Tuomioistuimen antamaan päätökseen ei voi hakea muutosta.”

Konstitutsionen sadin (perustuslakituomioistuin) asiassa 7/2022 antama tuomio nro 12/27.9.2022.

Sofiyski gradski sadin (Sofian alioikeus) siviiliasianssa 3611/2021 antama tuomio nro 260704/25.2.2022.

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 IVSS perustettiin Bulgarian tasavallan perustuslakiin tehdyllä muutoksella vuonna 2007. Se koostuu yhdestä ylitarkastajasta ja kymmenestä tarkastajasta, jotka tutkivat tuomareihin ja syyttäjiin kohdistuvaa vaikutusvallan väärinkäyttöä siitä tehtyjen ilmoitusten perusteella; vuodesta 2015 alkaen IVSS on tarkastanut myös tuomareiden ja syyttäjien varallisuusilmoituksia ja kiinnittänyt huomiota eturistiriitatilanteisiin. Tarkastajien toimikausi on neljä vuotta ja johtavan tarkastajan toimikausi on viisi vuotta.
- 2 Nykyiset oikeustarkastajat valittiin tehtävänsä 18.2.2016, ja he aloittivat virassaan samana vuonna. Ylitarkastaja valittiin tehtävänsä 2.5.2015, ja hän on ollut virassaan vuodesta 2015.

- 3 Useat bulgarialaiset tiedotusvälineet kertoivat 18.7.2019, että M. T:n (Sofiyski gradski sadin eli Sofian alioikeuden tuomari ja tuomariliiton entinen puheenjohtaja) tiedot julkaistiin täydellisinä IVSS:n verkkosivustolla, vaikka hänen osoitettaan sekä hänen aviomiehensä ja poikansa nimiä ei olisi saanut julkaista.
- 4 Bulgarian tietosuojalautakunnan (Komisia za zashtita na lichnite danni, jäljempänä KZLD) 21.1.2020 julkaiseman tiedotteen mukaan vuonna 2019 tällä tavalla julkaistiin 20 tuomarien ja syyttäjien ilmoitusta, ja tästä syystä IVSS:lle määrättiin 2 000 Bulgarian levin (BGN) sakko. Ei tiedetä, onko tähän päätökseen haettu muutosta vai onko siitä tullut lopullinen.
- 5 Julkisesti saatavilla olevassa tuomiossa nro 260704/25.2.2022, joka on annettu siviiliasianssa nro 3611/2021 tehdyn valituksen johdosta, Sofiyski gradski sad (Sofian kaupungin alioikeus muutoksenhakutuomioistuimena) vahvisti anonymisoimattomien ilmoitusten julkaisemisesta vastuussa olleen henkilön irtisanomisen 9.8.2019. Varhoven kasatsionen sadin (ylin tuomioistuin) [verkko]sivustolla ei ole mitään tietoa kyseisestä tuomiosta tehdystä kassaatiovalituksesta.
- 6 Sen jälkeen, kun tuomareiden ja syyttäjien vuotta 2022 koskevien varallisuus- ja ansiotuloilmoitusten jättämisen määräaika oli päättynyt, IVSS haki ennakkoratkaisua pyytäneeltä tuomioistuimelta oikeutta tutustua kuuden vakituisesti Sofiassa asuvan tuomarin ja syyttäjän sekä heidän aviopuolisoidensa ja alaikäisten lastensa tietoihin, jotka kuuluvat pankkisalaisuuden piiriin (tilien saldotiedot).
- 7 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tiedä, onko henkilötietojen laittomaan julkaisemiseen johtaneet syyt poistettu ja mihin toimenpiteisiin IVSS on ryhtynyt muiden riskien välttämiseksi. Tähän mennessä tuomioistuimet eivät ole yleensä pyytäneet tällaisia tietoja.

Lyhyt esitys ennakkoratkaisupyynnön perusteluista

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

- 8 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on ensinnäkin tutkittava IVSS:n (jota edustavat sen tarkastajat) asiavaltuus hakemusten tekohetkellä. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo, että tämä kysymys liittyy suoraan oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, sillä sen nojalla IVSS saa haltuunsa tietoja tuomareiden ja heidän perheenjäsentensä varallisuustilanteesta ja voi käyttää näitä tietoja valtuuksiensa mukaisesti sekä ehdottaa kurinpitoseuraamusten määräämistä tuomareille ja syyttäjille.
- 9 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kaikki kysymykset, jotka liittyvät oikeuslaitoksen riippumattomuuteen, kuuluvat SEU 19 artiklan 1 kohdan 2

alakohdan nojalla unionin oikeuden soveltamisalaan riippumatta siitä, sovelletaanko myös muita unionin oikeuden säännöksiä (vrt. tuomio 11.5.2023, *Inspeçtia Judiciară*, C-817/21, EU:C:2023:391, 42 kohta).

- 10 Lisäksi unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kysymykset, jotka liittyvät kaikkien sellaisten laitosten riippumattomuuteen, jotka voivat aloittaa tuomareihin kohdistuvan kurinpitomenettelyn ja soveltavat unionin oikeutta ja joilla on valtuudet esittää ennakkoratkaisupyyntö SEUT 267 nojalla, ovat unionin oikeuteen kuuluvia kysymyksiä, ja ne on tutkittava kaikissa vireillä olevissa menettelyissä, joissa tällainen laitos on osallisena (vrt. tuomio 11.5.2023, *Inspeçtia Judiciară*, C-817/21, EU:C:2023:391, 47 ja 49 kohta). Tällaisen tutkimuksen on sisällettävä myös näiden laitosten virkamiesten nimittämistä sekä niiden tehtävien suorittamiseen liittyviltä poliittisilta vaikutuspyrkimyksiltä suojaavia takeita koskevat menettelyt (ks. tuomio 11.5.2023, *Inspeçtia Judiciară*, C-817/21, EU:C:2023:391, 50 ja 51 kohta).
- 11 Tässä tapauksessa sekä ylitarkastajan että kaikkien tarkastajien toimikausi on päättynyt, eikä näihin virkoihin ole nimitetty uusia henkilöitä. Päätöksen IVSS:n uusien jäsenten valinnasta tekee Bulgarian parlamentti (*Narodno sabranie*, kansalliskokous), joka ei ole noudattanut tätä velvoitetta tarkastajien osalta enää kahteen vuoteen ja ylitarkastajan osalta yli kolmeen vuoteen.
- 12 Tällä välin Bulgarian tasavallan Konstitutionen sad (perustuslakituomioistuin) on päättänyt tuomiossaan nro 12/27.9.2022, että ”*IVSS:n ylitarkastaja ja tarkastajat jatkavat tehtävissään sen jälkeen, kun se toimikausi, joksi heidät on valittu, on päättynyt, siihen saakka, kunnes kansalliskokous valitsee ylitarkastajan ja tarkastajat*”. Kyseisessä tuomiossa on pohdittu perinpohjaisesti oikeusvarmuuden vaatimuksia ja vallan väärinkäytön riskejä, jotka liittyvät perustuslailla säädelyjen laitosten toimikauden jatkamiseen, ja tultu siihen tulokseen, että nyt käsiteltävässä asiassa valvontaviranomaisen tehtävien säilyttäminen on tärkeämpää kuin riski siitä, että jäsenet, joiden toimikausi on päättynyt, syyllistyvät väärinkäyttöihin, sillä jäsenet jatkavat tehtävässään toimikauden päätyttyä sen takia, että he ovat riippuvaisia (poliittisena laitoksena toimivan) kansalliskokouksen päätöksestä. Vaikka nyt käsiteltävässä asiassa on kyse IVSS:n riippumattomuudesta lainsäädäntöelimeen nähden, perustuslakituomioistuimen tuomiossa ei oteta huomioon valvontaviranomaisen roolia oikeusjärjestelmässä. Sitä, onko IVSS:n jäsenillä, jotka jatkavat tehtävissään toimikautensa päättymisestä huolimatta, liian suuri vaikutusvalta oikeuslaitokseen, ei ole selvitetty.
- 13 Näistä syistä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin epäilee, onko tämä perustuslakituomioistuimen valtion elinten toimintaa koskeva tulkinta unionin oikeuden mukainen, ts. onko unionin oikeudessa asetettu tuomioistuimiin kohdistuvaa valvontaa harjoittavien valtion elinten riippumattomuuden takeille tiukempia vaatimuksia kuin Bulgarian perustuslakituomioistuin on asettanut. Tältä osin tarvitaan neuvontaa siitä, voiko tällainen toimikauden jatkaminen olla (unionin oikeuden nojalla) omiaan vaarantamaan IVSS:n riippumattomuuden takeet elimenä, joka voi vaatia tuomareihin kohdistuvia kurinpitoseuraamuksia, ja

jos voi, millä perusteilla arvioidaan, onko näiden elinten toimikausien jatkaminen sallittua, ja jos on, kuinka pitkään niitä voidaan jatkaa (ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys).

Toinen ennakkoratkaisukysymys

- 14 Henkilötietojen käsittelyn puitteet Euroopan unionissa ja tällaisen käsittelyn valvontaa koskevat säännöt on määritetty lähtökohtaisesti yleisessä tietosuoja-asetuksessa. Asetuksessa säädetään tietyistä velvollisuuksista, jotka koskevat henkilötietoja käsitteleviä henkilöitä tai rekisterinpitäjiä sekä valvontaviranomaisia.
- 15 Nyt käsiteltävässä asiassa on tutkittava, onko ja missä määrin bulgariaalaisten tuomioistuinten toiminta ollut yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista, kun ne ovat myöntäneet oikeuksia tutustua tiettyihin henkilötietoryhmiin, jotka ovat Bulgariassa lakisääteisesti salassapidettäviä (tilien saldotiedot), tuomareiden ja syyttäjien varallisuustilanteen tarkastamista varten. Erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään, että tätä asetusta ei sovelleta toimintaan, joka ei kuulu unionin oikeuden soveltamisalaan.
- 16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että tuomareiden ja syyttäjien varallisuusilmoituksia ja niiden julkistamista koskevat säännöt eivät kuulu toimintaan, jota säädellään suoraan unionin oikeudella. Toisaalta unionin tuomioistuin on vakiintuneessa oikeuskäytännössään päättänyt, ettei kaikkia toimintoja, joita valtion viranomaiset toteuttavat julkisoikeudellisten valtuuksiensa nojalla, tule sulkea pois yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalasta, vaan vain ne toiminnot, jotka liittyvät kansalliseen turvallisuuden turvaamiseen tai puolustukseen (vrt. tuomio 22.6.2021, Latvijas Republikas Saeima (Liikenne rikkomuspisteet), C-439/19, EU:C:2021:504, 65 ja 66 kohta). Koska kyse on julkisoikeudellisesta toiminnasta, joka liittyy tuomareiden ja syyttäjien aseman määrittämiseen sekä tuomareiden ja syyttäjien nuhteettomuuteen liittyviin takeisiin, tarvitaan selkeä vastaus siitä, kuuluuko se yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan (toinen ennakkoratkaisukysymys). Täydellisyyden vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa, että hakemukset, jotka se on saanut tilien saldotietojen julkistamisesta, koskevat tuomareiden ja syyttäjien lisäksi myös heidän perheenjäseniään, jotka eivät ole tuomareita tai syyttäjiä itse.

Kolmas ja neljäs ennakkoratkaisukysymys

- 17 Seuraavaksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkastelee tuomioistuimen roolia elimenä, joka antaa IVSS:lle oikeuden tutustua valvonnan kohteena olevien henkilöiden henkilötietoihin. Yleisessä tietosuoja-asetuksessa ei nimenomaisesti täsmennetä, mikä on tuomioistuimen oikeudellinen asema ja mitkä ovat sen velvollisuudet, sillä tuomioistuimella ei ole suoraa pääsyä henkilötietoihin mutta sillä on velvollisuus antaa elimelle, joka ryhtyy niitä käsittelemään, virallinen lupa tutustua tietoihin.

- 18 Tässä yhteydessä on todettava, että vallitsevan käsityksen mukaan tuomioistuimet harjoittavat luottolaitoksesta annetun lain 62 §:n 7 momentin, luettuna yhdessä oikeuslaitoksesta annetun lain 175e §:n 6 momentin kanssa, mukaisessa menettelyssä puhtaasti muodollista valvontaa, joka rajoittuu siihen, ovatko henkilöt, joita pankkisalaisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttaminen koskee, oikeuslaitoksesta annetun lain mukaisia ilmoitusvelvollisuuden alaisia henkilöitä eli tuomareita ja syyttäjiä tai henkilöitä, joilla on heihin sukulaisuus-, perhe- tai intiimi suhde. Jos tuomioistuimet soveltavat kansallista lainsäädäntöä kriitikittömästi, niiden on mitä ilmeisimmin myönnettävä aina oikeus tutustua pankkisalaisuuden piiriin kuuluviin tietoihin. Toisin olisi silloin, jos tuomioistuimen olisi katsottava olevan rekisterinpitäjä niiden henkilötietojen osalta, joihin se antaa oikeuden tutustua, koska rekisterinpitäjällä on yleisen tietosuoja-asetuksen 32–34 artiklan nojalla tiettyjä velvollisuuksia, jotka koskevat henkilötietojen turvallisuuden varmistamista ja joihin sisältyy olemassa olevien turvallisuustoimien vähimmäisvalvonta.
- 19 Yleisen tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 7 alakohdassa olevan määritelmän mukaan ”rekisterinpitäjä” ”yksin tai yhdessä toisten kanssa määrittelee henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja keinot”. Varsinkin tämä säännös on tärkeä: ”jos tällaisen käsittelyn tarkoitukset ja keinot määritellään unionin tai jäsenvaltioiden lainsäädännössä, rekisterinpitäjä tai tämän nimittämistä koskevat erityiset kriteerit voidaan vahvistaa unionin oikeuden tai jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti”.
- 20 Bulgarian lainsäädännössä ei määritetä, kuka on vastuussa henkilötiedoista luottolaitoksista annetun lain 62 §:n 7 momentissa, luettuna yhdessä oikeuslaitoksesta annetun lain 175e §:n 6 momentin kanssa, säädetyssä menettelyssä. Tietosuojalain 17 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä säädetään IVSS:n tehtävistä oikeudenkäyntimenettelyissä yleisen tietosuoja-asetuksen 23 artiklan 1 kohdan f alakohdassa ja johdanto-osan 20 kappaleessa tarkoitettuna tietosuojan valvontaviranomaisena. Nyt käsiteltävässä asiassa tuomioistuin ei kuitenkaan kerää henkilötietoja IVSS:n valvonnassa vaan nimenomaan päinvastoin: lakisääteisten valtuuksiensa nojalla IVSS kerää ja käsittelee henkilötietoja oikeuslaitoksesta annetun lain 175a ja 175d §:ssä määritettyihin tarkoituksiin (tuomareiden ja syyttäjien varallisuutta koskevien tietojen kerääminen ja tarkastaminen avoimuuden ja oikeudenkäyntimenettelyjen riippumattomuuden takaamiseksi). Tuomioistuin harjoittaa tähän menettelyyn kohdistuvaa valvontaa myöntämällä tai epäämällä oikeuden tutustua tietoihin.
- 21 Vaikka tuomioistuimilla ei siis ole suoraa pääsyä niihin henkilötietoihin, joihin tutustumista koskevaa oikeutta haetaan (tämä ei ole tarpeen, jotta henkilöä voidaan pitää ”rekisterinpitäjänä”, vrt. tuomio 10.7.2018, Jehovan todistajat, C-25/17, EU:C:2018:551, [tuomiolauselman] 3 kohta), ne kuitenkin tietyllä tapaa päättävät käsittelyn tarkoituksista, kun ne joko myöntävät tai epäävät oikeuden tutustua pankkisalaisuuden piiriin kuuluviin henkilötietoihin. Näin ollen vaikuttaa mahdolliselta, että tietyn laintulkinnan mukaan tuomioistuinta voidaan pitää viranomaisena, joka määrittelee tietojenkäsittelyn tarkoitukset.

- 22 On myös huomattava, että Bulgarian lainsäätävä ei ole käyttänyt toimivaltaansa määrittellä se elin, jolla on rekisterinpitäjän oikeudet ja velvollisuudet tässä erityistilanteessa, jossa henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset luetellaan laissa. Näin ollen on ratkaistava, voidaanko tuomioistuimen, joka antaa oikeuden tutustua tietoihin, katsoa olevan henkilötietojen osalta rekisterinpitäjä yhdessä IVSS:n kanssa (kolmas ennakkoratkaisukysymys).
- 23 Kun otetaan huomioon kansallisen lainsäädännön epäselvyys, on vastattava myös kysymykseen siitä, voidaanko myös oikeusviranomaisista, joka vahvistaa edellytykset, jotka koskevat toisen viranomaisen oikeutta tutustua pankkisalaisuuden piiriin kuuluviin henkilötietoihin, pitää valvontaviranomaisena, joka käyttää osaa yleisessä tietosuoja-asetuksessa annetuista valtuuksista yksinomaan tietoihin pääsyn valvontaan (neljäs ennakkoratkaisukysymys).

Viides ja kuudes ennakkoratkaisukysymys

- 24 Pääasiassa on yleisesti tiedossa, että IVSS on aikaisemmin syyllistynyt tietosuojaloukkaukseen julkaisemalla tuomarin (M.T.) varallisuutta ja tuloja koskevan ilmoituksen, jossa on ilmoitettu hänen tiettyjä henkilötietojaan, joita ei saa julkaista. Tämä törkeään huolimattomuuteen perustuva loukkaus tapahtui vuonna 2019 (hallintovirkamies, joka sittemmin irtisanottiin, oli merkinnyt julkaistuaan tiedostoon, että tiedostosta ”ei voida poistaa mitään” eli että tietoja ei voitu anonymisoida). Yleisen tietosuoja-asetuksen 51 artiklan nojalla perustettu Bulgarian päävalvontaviranomainen (KZLD) teki asiasta ilmoituksen, jonka perusteella IVSS:lle määrättiin sakko kyseisestä loukkauksesta.
- 25 Näissä olosuhteissa ja erityisesti siltä osin kuin on kyse yleisesti saatavilla olevista tiedoista, jotka koskevat henkilötietojen suojaa koskevien toimenpiteiden puuttumista (kuten käy ilmi tuomion perusteluista asiassa, joka koskee vastuussa olleen toimihenkilön, näyttää olleen ainoa, joka on kantanut jotain vastuuta tapahtumasta, irtisanomista), tuomioistuimen, jos sillä on rekisterinpitäjän tai valvontaviranomaisen tehtävä, olisi myönnettävä oikeus tutustua pankkisalaisuuden piiriin kuuluviin tietoihin vasta sen jälkeen, kun se on saanut tietoa sovellettavista suojatoimenpiteistä ja tullut vakuuttuneeksi siitä, että näillä toimenpiteillä taataan ainakin ensi näkemältä suoja uutta henkilötietojen turvallisuuteen kohdistuvaa loukkausta vastaan (viides ennakkoratkaisukysymys).
- 26 Lisäksi on vastattava myös kysymykseen siitä, voiko tuomioistuin, jolla on kansallisen oikeuden nojalla toimivalta myöntää oikeus tutustua pankkisalaisuuden piiriin kuuluviin henkilötietoihin, vaikka sitä ei luokiteltaisikaan henkilötietojen osalta rekisterinpitäjäksi tai valvontaviranomaiseksi, suorittaa tällaisia tarkastuksia yleisen tietosuoja-asetuksen 79 artiklan perusteella tehokkaan oikeussuojan takaamiseksi (kuudes ennakkoratkaisukysymys). Kyseinen säännös on nimittäin tarkoitettu niihin tapauksiin, joissa rekisteröity nimenomaisesti hakee suoja tuomioistuimelta. Jos tietojen luovuttamista koskeva menettely toteutetaan ilman rekisteröidyn osallistumista ja jos kansallisessa oikeudessa on nimenomaisesti säädetty

tuomioistuinvalvonnasta, vaikuttaa siltä, että tuomioistuin voi toimia myös viran puolesta. Näin voidaan päätellä myös perusoikeuskirjan 47 artiklassa säädetystä yksilön oikeudesta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin. Jos tällaista velvollisuutta ei olisi, tuomioistuimen toiminta rajoittuisi hallinnollisten toimien muodolliseen tutkintaan ja vahvistamiseen, mikä taas näyttää olevan vastoin yleisen tietosuojasetuksen 79 artiklan tavoitteita.

TYÖASIAKIRJA